

Vansbro kommun

Handlingsplan, inkl. Nulägesanalys 2009

Reviderad enligt KS § 110/2013

Innehåll:

<i>1. Sammanfattning.....</i>	<i>3</i>
<i>2. Nulägesanalys .....</i>	<i>4</i>
<i>3. Energimyndighetens riktlinjer.....</i>	<i>7</i>
<i>4. Mål/Delmål - Energimyndigheten.....</i>	<i>8</i>
<i>5. Mål/Delmål - Energi- o Klimatplan...</i>	<i>9</i>
<i>6. Strategi - Byggnader .....</i>	<i>10</i>
<i>7. Strategi - Transporter .....</i>	<i>11</i>
<i>8. Åtgärder .....</i>	<i>11</i>
<i>9. Uppföljning .....</i>	<i>17</i>

1. Sammanfattning

Energi- o klimatplanen är framtagna tillsammans med Malung-Sälens kommun, men denna Handlingsplan är fokuserad på Vansbro kommun

De åtgärder som presenteras i skriften kommer att kunna genomföras under tidsperioden, men det är knappast möjligt att utföra allt på en gång. Den organisationsförändring som är planerad på fastighetssidan kommer sannolikt att förbättra möjligheten där. Det bör också göra analys av hur man bäst arbetar inom den nya organisationen. En förändring som bör övervägas: Vaktmästarna på de olika verksamheterna bör ges ett större ansvar för att energieffektiviseringen ska lyckas, då de i dag är de som känner verksamheten bäst.

Varje år kommer en uppföljning att ske och den kan komma att medföra att nya åtgärder tas fram, och andra revideras, och kanske även i något fall tas bort, i syfte att uppnå de mål som är uppsatta.

Energistrategen ska i sitt arbete verka för att bägge organisationerna ska arbeta efter nedanstående tankesätt, i syfte att energieffektivisera. Vilken makt energistrategen har att påverka detta är dock en politisk fråga.

Skapa förståelse

för energieffektivisering hos brukare, boende, tjänstemän med budgetansvar, ekonomer och politiker

Entusiasmera,

Uppmärksamma duktiga initiativ och resultat.- Feedback betyder mycket

Uthållighet- Genom en kontinuerlig uppföljning och att någon alltid ”bryr” sig om resultaten.

Vidareutbildning/kursverksamhet/Föreläsningar

Fastighetsskötare/Vaktmästare behöver frigöras ett antal dagar per år för vidareutbildning, gå igenom den egna energistatistiken, diskutera energirelaterade problem, etc.

Ställa krav:

- Att medvetet slösa med energi i onödan ska inte tillåtas
- Det ska betraktas som tjänstefel att underlåta att göra en lönsam investering, om medel finns.
- Ekonomer och upphandlare ska ges riktigt underlag(LCC)
- Jobba bort ev. attitydproblem hos alla inblandade – Är man inte mottaglig för beslutade målsättningar bör man överväga att arbeta med annat.

Skapa ekonomiska resurser, för lönsamma åtgärder både internt och externt (olika finansieringsinstrument etc.) Organisationerna måste avsätta pengar för lönsamma åtgärder
Kommunpolitikerna har ett ansvar för att nödvändiga investeringar kan genomföras.

Skapa personella resurser:

Vid en analys kan det visa sig att dagens personalstyrka inte räcker till, är för dåligt utbildade, eller gör fel prioriteringar

2. Nulägesanalys 2009

Bakgrund

Vansbro kommun har som elnätsägare Fortum, och som fjärrvärmeleverantör Rindi. Vansbro kommun ligger också precis utanför det område som har lägre elskatt. Detta faktum påverkar också elpriset, då man har 9,6 öre(12 öre inkl. moms) högre elpris än t.ex. grannkommunerna Malung-Sälen och Mora.

Vansbro kommun och Vansbrohem har under många år aktivt arbetat för att konvertera bort olja i sina anläggningar. Numera finns olja i stort sett bara som spets- och reservanvändning. Idag är det bibränsle, värmepumpar och bibränslebaserad fjärrvärme som är huvudsakliga uppvärmningar i byggnaderna. På elsidan finns det dock en del att göra fortfarande.

Kontentan av att man använder en förhållandevis billig uppvärmning i dag på många håll, kan medföra att det blir svårare att få ekonomi för sådana energieffektiviseringsinvesteringar.

Den totala energikostnaden inkl. Vansbrohem ligger 2009 på c:a 22 373 235. Kr. Uppgifterna kommer från Vansbro kommuns ekonomiavdelning, samt Vansbrohems årsredovisning.

Sammanfattning

Vansbro kommun har ett vikande befolkningsunderlag och ansträngd kommunal ekonomi, och all energieffektivisering måste ske utifrån detta faktum. Det finns i dagsläget inget statligt investeringsstöd att använda, vilket kommer att försvåra för investeringar. Undantaget är för solvärme och sol-el, vilket är investeringar som knappast ligger i topp på verksamheternas prioriteringslista. Sannolikt blir det endast investeringar som ger lönsamhet redan dag 1, som kommer att genomföras.

Mycket av energieffektiviseringen kan dock göras med små eller inga investeringar, såsom driftoptimering av befintliga anläggningar.

Informationsinsatser om energieffektivisering behöver göras till hyresgäster/verksamheter, politiker och ekonomer. En organisationsförändring håller på att genomföras då det gäller byggnaderna i både Vansbro kommun och Vansbrohem, där man kommer att bilda ett gemensamt driftbolag. Denna förändring kommer sannolikt att förbättra möjligheten att sköta anläggningarna energieffektivt. Både Intern- och externutbildningar av driftpersonalen planeras att genomföra, i syfte att skapa bättre förutsättningar för energieffektivisering.

Nulägesanalys och handlingsplan med strategier, kommer att tas beslut om politiskt, med förbehåll för eventuella revideringar.

Målsättningen är att Vansbro kommun i olika omfattningar kommer att arbeta med Energimyndighetens riktlinjer: 2, 4 ,5 och 6.

Kommunens organisation av arbetet med energieffektivisering

Vansbro kommun har tillsammans med Malung-Sälens kommun en gemensam Energi- och Klimatplan, som gäller 2010-2020.

Kommunerna har även en gemensam Energi- o Klimatrådgivare som arbetar heltid i de bägge kommunerna.

Detta har i sin tur medfört att energieffektiviseringsstödet till stor del har använts för att anställa en gemensam energistrateg som också ska jobba heltid med detta.

Energistrateg och Energi- o klimatrådgivaren ska arbeta tillsammans för att vara en resurs till gagn både för kommuninvånare och kommunorganisationer.

Energistrategen ska samordna arbetet, tillsammans en grupp tjänstemän från vardera kommunen. Det finns också en gemensam Energi- o klimatgrupp som består av politiker från bägge kommunerna, vilken kommer att fungera som styrgrupp, och planeras ha minst 1 möte per år. Energistrategen ska jobba aktivt också som stöd och bollplank, ute i de olika organisationerna för att främja energieffektivisering.

Vansbro kommuns byggnader:

Energianvändningen till Vansbro kommuns lokaler var 2009, 13508 MWh, fördelat på 61294 m² BRA.

Fördelning mellan energibärare: El 4201 MWh, Fjärrvärme 6043 MWh, Olja 16,6 m³(166 MWh), samt Biobränsle i egen eldning 3098 MWh.

Nyckeltal- 224 kWh/m²- här finns en relativt stor potential för att minska energianvändningen. Problemen kan vara att kommunen har svag ekonomi, så investeringar måste sannolikt vara lönsamma redan dag 1. Kommunen har konverterat bort olja, som ersatts av fjärrvärme och biobränslen, vilket gör att potentialen för lönsamma energieffektiviseringar minskat.

Bättre optimering i driften av värme- och ventilationsanläggningarna, med hjälp av utbildningsinsatser kan ge en betydande energieffektivisering.

Högt elpris kommer att ge incitament att spara på just elanvändningen.

Statistiken har samlats in med hjälp av statistik från Rindi, Dalakraft, och ur kommunens ekonomisystem, det senare p.g.a. att driftstatistikprogram saknas. Påtryckningar pågår för att ett digitalt statistikprogram ska börja användas, gärna tillsammans med Vansbrohem.

Vansbrohems byggnader

Vansbrohem använde 7369 MWh för uppvärmning, varmvatten och fastighetsel. Hushållselen i lägenheterna uppskattas till 1470 MWh. Detta på en yta BOA på 46307 m².

Fördelning mellan energibärare: El 2278 MWh, Fjärrvärme 3921 MWh, Olja 117 m³(1170 MWh).

Bostäder-162 kWh/m²(191 kWh inkl. hushållsel) - här finns inte lika stor potential att spara, som på lokalerna. Man kan anta att det faktum att det finns en hel del vakanser i bostäderna (c:a 5%) påverkar

energianvändningen positivt. Vansbrohem har också en svag ekonomi, vilket inte medger några större investeringar i energieffektivitet. Här

kommer det också att kunna ge en del besparingar vid trimning av värme- och ventilationsanläggningar. Utbildningsinsatser är också befogat här.

Olje användningen bör man också sträva efter att minska. Driftstatistik finns lagrat i Vitecs program Ess 200/Webess, men kvalitén på statistiken har inte kunnat kontrolleras.

Bränslen

Bränslemixen i levererad fjärrvärme ligger på c:a 97 % biobränsle, vilket gör att det inte finns mycket potential att förbättra där, däremot kan man befara att denna siffra kan försämrats något för 2010, då graddagarna låg

betydligt över normalåret, och oljespets kan ha använts i högre grad. Detta gäller även på andra ställen där man använder olja som spetslast.

Rindi är ägare av fjärrvärmeproduktionen i centrala Vansbro, och de är REKO anslutna.

Vansbro kommun äger 2009 ingen produktion av förnyelsebar energi, som sol, vind och vattenkraft.

Transporter:

Vansbro kommun har 2009, 40 fordon, av vilka 37 är leasing och 3 st egenägda. 6 av fordonen är miljöbilar. När nya upphandlingar görs på fordon, så räknar man med att kunna öka antalet miljöbilar (med dagens definition på miljöbil - 120 g/ CO² per km).

Kollektivtrafiken är upphandlad av Dalatrafik, vilka ägs gemensamt av Dalarnas 15 kommuner och landstinget Dalarna. Vansbro kommun är delägare i Dalatrafik med 1,3%. Statistiken för detta kommer sannolikt Landstinget att ta fram, då de är största delägare med 50%

Redovisning finns av antal Kollektiva resor i geografiska kommunen (156 185 st), men inga uppgifter om längden och bränsleanvändning.

Vansbro Kommuns fordon har under 2009 körts 1 043 518 km, och privata bilar i tjänsten har körts 172 830 km

Statistiken för de kommunala fordonen har inhämtats från Autoplan, och den privata körningen från personalavdelningen.

Årsförbrukning för samtliga fordon, både kommunala och privata i tjänsten är 92,1 m³ fossilt bränsle, samt 0,38 m³ etanol. Statistik från Autoplan, resp. RUS. Detta motsvarar 224,59 ton CO², resp. 866,91 MWh vilket i sin tur motsvarar 0,36 ton CO² /årsanställd, resp. 1,38 MWh/årsanställd.

Policies/riktlinjer

Vansbro kommun har ingen resepolicy, ej heller någon policy vad gäller krav på energieffektivitet vid upphandling. Detta kommer att behöva ändras på.

Vansbro kommun arbetar för närvarande inte speciellt aktivt för att integrera energifrågor i översikts- och detaljplanering.

2009 hade inte heller någon internutbildning i syfte att skapa förutsättningar för energieffektiviseringar genomförts.

Detsamma gäller aktivt nätverksbyggande för att främja energieffektiviseringar.

De två senaste åtgärderna kommer att arbetas med, och har till viss del påbörjats .

Frivilliga tillägg

VA-verksamheten och gatubelysning är stora energianvändare , varför det är naturligt att också låta dessa verksamheter ingå i energieffektiviseringen.

Den köpta energin för VA-verksamheten motsvarar 2191 MWh, och kommer att analyseras mera för att hitta var

energieffektiviseringspotentialen finns. Enligt olika utredningar som

Svenskt Vatten genomfört, så finns relativt stor effektiviseringspotential .

Man pekar på överdimensionering av pumpar, avsaknaden av

varvtalsreglering på motorer, samt byggnadernas uppvärmning som potentiella energislösare.

Fr.o.m 2011 ingår VA-verksamheten i Dala Vatten och Avfall, vilket kan få en del konsekvenser för möjligheten att jobba konkret med energieffektiviseringen där. Inte nödvändigtvis negativa, då samarbetet kan medföra att kompetensen inom VA-verksamheten förbättras.

Köpt el avseende gatu- park- och vägbelysning uppgår till 1368 MWh, och här finns det möjligheter att minska elanvändningen med hjälp av utbyte av kvicksilverlampor/Glödlampor. I vilken takt det kommer att ske är idag osäkert, men visst utbyte pågår. Ny gatuingenjör i kommunen söks, då nuvarande slutat sin anställning.

Tågresor i tjänsten finns det bra statistik på, och i Vansbro kommun reste man 88229 km under 2009.

Flygresor i tjänsten är knappast relevant i denna kommun, och här har ingen statistik hittats.

Andel Biodrivmedel i köpta transporter, har satts till noll, och har inte redovisats.

Inga krav på sparsam körning eller andra krav på energieffektivitet har ställts upp för upphandlade transporttjänster. Ej heller antagen och införd policy eller riktlinje avseende krav på energieffektivisering vid upphandling av verksamhet på entreprenad.

Vansbro kommun har idag ingen egenproducerad biogas. Det planeras dock för biogas i den geografiska kommunen, men i dagsläget är inte kommunen direkt inblandad i detta utan det är lokala bönder och Procordia som har tittat på en eventuell biogasproduktion.

3. Energimyndighetens riktlinjer

Åtgärderna har beslutats av EU och gäller för all offentlig sektor; kommuner, landsting och myndigheter. Kommunen och landstingen kan välja mellan följande sex åtgärder och ska arbeta med minst två av dem:

- utnyttja finansieringsinstrument för energibesparing
- köpa in utrustning från energieffektiva produktspecifikationer
- köpa in utrustning med effektiv energianvändning i alla lägen, även i viloläge
- byta ut eller modifiera befintlig utrustning med den utrustning som avses i 2 och 3
- utnyttja energibesiktningar och genomföra rekommendationerna i dessa
- köpa in eller hyra energieffektiva byggnader eller vidta åtgärder för att göra byggnader mer energieffektiva.

Vansbro kommun kommer att arbeta med riktlinjerna 1, 4, 5 och 6. Det är dock inte uteslutet att ändringar kan komma att bli aktuella

4. Mål/Delmål - Energimyndigheten

Byggnader

Köpt energi avseende lokaler ska minska med 12 % till 2014 och 25 % till 2020

2009 – 13508 MWh, 2014 – 11887 MWh , 2020 - 10131 MWh

Köpt energi avseende bostäder ska minska med 5 % till 2014 och 10 % till 2020

2009 - 7369 MWh, 2014 - 7001 MWh, 2020 - 6632 MWh

Egenproducerad förnybar el o värme (*sol värme och solex* saknas helt varför det inte går att sätta ett procentmål)

Transporter

Antal körda fordonskilometer (Vansbro kommun)bedöms kunna minska med 10% t.o.m. 2014 och 20% t.o.m 2020

2009 – 1 216 348 km, 2014 – 1 094 713 km 2020 – 973 078 km

Egenägd / upphandlad kollektivtrafik bör ökas med 5.% t.o.m. 2014 och 10.% t.o.m. 2020

*2009 - 188579 st (26,3 resor/capita), 2014 – 198008 st (28,8 resor/capita)
2020 – 207437 st (30,2 resor/capita)
(förutsätter oförändrat invånarantal)*

Årsförbrukningen av fossila drivmedel i m3/år bör minska med 15.% t.o.m. 2014, och 40% t.o.m. 2020

*2009,- 92,1 m3, 2014 – 78,3 m3, 2020 - 55,3 m3
(storleken på minskningen beror i hög grad på vilka typer av drivmedel som kommunen väljer att satsa på)*

Årsförbrukningen av förnybara drivmedel kommer att följaktligen att öka

Antal fordon som uppfyller miljökrav i förordning (2009:1) bör öka med 200% till 2014 och c.a 550 % till 2020

2009 - 6 st, 2014 – 18 st, 2020 - samtliga fordon bör vara miljöbilar enligt förordning (2009:1)

Tågresandet för kommunala tjänstemän o politiker bör öka med 50% till 2014 och 100% till 2020.

2009 - 88229 km, 2014 - 132344 km, 2020 - 176458 km

Övriga mål/delmål

Köpt energi för VA-verksamhet bör minska med 10 % t.o.m. 2014, och 20 % t.o.m. 2020 i förhållande till nyckeltal.

2009 – 2191 MWh, 2014 – 1972 MWh 2020 – 1753 MWh

Köpt el avseende gatu-, park och övrig utomhusbelysning, ska minska med 40 % t.o.m. 2014, och 70 % t.o.m. 2020

2009 - 1368 MWh, 2014 – 821 MWh, 2020 – 410 MWh

5. Mål/Delmål - Energi- o Klimatplan

MÅL 11

Tillförd normalårskorrigerad energi för uppvärmning och tappvarmvatten till lokaler som ägs av den kommunala organisationen ska kontinuerligt minska. All elanvändning ingår också (OBS! ändrat i formuleringen)

Nyckeltal: kWh per m²

2009- 224 kWh/m², 2014 – 197 kWh/m², 2020 – 168 kWh/m² (BRA)

MÅL 12

Tillförd normalårskorrigerad energi för uppvärmning och tappvarmvatten till Vansbrohems fastigheter ska kontinuerligt minska. Fastighetsel ingår också, men inte Hushållsel. (OBS! ändrat i formuleringen)

Nyckeltal: kWh per m²

2009– 162 kWh/m², 2014– 151 kWh/m², 2020 – 143 kWh/m² (BOA/LOA)

MÅL 13

Den totala elförbrukningen i den kommunala organisationen ska kontinuerligt minska.(inkl. VA-verksamheten)

Nyckeltal: GWh 2014 -12%, 2020 – 24%

2009- 7,73 GWh, 2014 – 6,80, 2020 – 5,86 GWh

MÅL 14

Koldioxidutsläpp från den kommunala organisationens tjänsteresor med bil ska kontinuerligt minska.

Nyckeltal: ton CO₂ per årsanställd

30% t.om. 2014 och 50% t.o.m 2020**

2009 - 0,36 tonCO₂/årsanst. 2014 - 0,25 tonCO₂/årsanst., 2020 –0,18 tonCO₂/Årsanst.

** den stora minskningen kommer av att icke fossila bränslen kommer att öka och mer bränslesnåla bilar kommer att användas

MÅL 15

Energiåtgång till tjänsteresor med bil i den kommunala organisationen ska kontinuerligt minska.

Nyckeltal: MWh per årsanställd 10% t.om. 2014 och 20% t.o.m 2020***

2009 – 1,39 MWh/ årsanställd, 2014 – 1,25 MWh/årsanställd, 2020 – 1,11 MWh/årsanställd

*** Även fossilfria bränslen räknas in

MÅL 16

Energi genererad av solceller eller solpaneler på fastigheter som ägs av den kommunala organisationen ska kontinuerligt öka.

Nyckeltal: kWh genererat från solenergi under aktuellt år

2009- 0 kWh, 2014 – 15000 kWh, 2020- 40000 kWh

6. Strategi - Byggnader

Energistrategen ska i sitt arbete verka för att bägge organisationerna ska arbeta efter nedanstående tankesätt, i syfte att energieffektivisera. Vilken makt energistrategen har att påverka detta är dock en politisk fråga.

Skapa förståelse för energieffektivisering hos brukare, boende, tjänstemän med budgetansvar, ekonomer och politiker, med ett flöde av information

Entusiasmera, Uppmärksamma duktiga initiativ,, och resultat.

Ta vara på idéer från "golvet", utred om dessa är ekonomiskt och praktiskt genomförbara. Feedback betyder mycket

Uthållighet- När man genomför en större energieffektivisering brukar resultaten de första åren vara lysande, medan man senare får en höjningskurva. Det kan bekämpas genom en kontinuerlig uppföljning och att någon alltid "bryr" sig om resultaten.

Ansvariga fastighetsskötare (vaktmästare) ska finnas för varje byggnad, och berörda fastighetsskötare ska frigöras ett antal dagar per år för:

Vidareutbildning/kursverksamhet/Föreläsningar och träffa kollegor och utbyta erfarenheter, åka på studiebesök och se på goda exempel, gå igenom den egna energistatistiken, diskutera egna energirelaterade problem etc.

Ställa krav:

- Att medvetet slösa med energi i onödan ska inte tillåtas
- Det ska betraktas som tjänstefel att underlåta att göra en lönsam investering, om medel finns.
  - Vad som är lönsamt ska beräknas med LCC-kalkyler.
- Ekonomer och upphandlare ska ges korrekt underlag så att man kan göra en korrekt kalkyl.

Skapa ekonomiska resurser, för lönsamma åtgärder både internt och externt (olika finansieringsinstrument etc.) Organisationerna måste avsätta pengar för lönsamma åtgärder

Kommunpolitikerna har ett ansvar för att nödvändiga investeringar kan genomföras.

Skapa personella resurser: En effektiv s.k. "Energijägare" i fastighetsorganisationen kommer sannolikt att lätt kunna spara in sin lön. Befattningen som "Energijägare" kan naturligtvis fördelas på fler personer, men att trimma värme och ventilations anläggningar, måste vara Prio 1. Respektive fastighetsskötare är dock ansvariga att detta utför i nödig omfattning, vare sig man gör det själv eller tar hjälp. Ökat samarbete mellan Kommunens fastighetsenhet och Vansbrohem kan också skapa ökade resurser

7. Strategi - Transporter

För att minska rejält på CO₂ utsläppen från Transporter bör man fokusera på, ett antal åtgärder:

1. Varje nytt fordon som leasas/köpes in av Vansbro kommun ska vara en s.k. Miljöfordon. Undantag kan göras om kommunens transportbehov ej uppfylls med de miljöfordon som finns på marknaden
2. En resepolicy för Vansbro kommun som tar hänsyn till klimateffekter ska tas fram och göras känd ute på förvaltningarna
3. Upphandling av fordon, resor och transporter ska följa Miljöstyrningsrådets kriterier (Baskrav)
4. Resfria möten med hjälp av webblösningar ska användas mer frekvent, i syfte att minska resebehovet.
5. Informera samtliga avdelningar/enheter om vad som gäller.
6. Utred om det finns möjlighet att samordna resor inom kommunen som görs på de olika avdelningarna /förvaltningarna

8. Åtgärder

Konkreta åtgärder

Tidpunkterna och vilken prioritering för respektive åtgärd är dagsläget inte preciserat, då det som sker i omvärlden har stor betydelse för i vilken takt man utför åtgärder, och i vilken ordning man utför dessa. Åtgärdsförslagen får ses om ett paket som man kan plocka ur, men målsättningen är att de ska genomföras inom ramen för Energi- o klimatplanens giltighetstid. Det kommer sannolikt att finnas utrymme att under resans gång omformulera åtgärder, ta bort några, och föreslå nya åtgärder.

Åtgärderna är främst kopplade till Energi- o Klimatplanen varför det kan finnas åtgärder som inte har direkt med energieffektiviseringsprogrammet att göra. Ansvarsfördelning av åtgärderna framgår av sista av Energi- o Klimatplanen

Politiska mål

Mål 1

Västerdalsbanans betydelse ska betonas ur turistaspekt och som medel för regionalt resande och godstransport.

Mål 2

Kommunerna ska verka för en förlängning av den befintliga Västerdalsbanan till Sälenfjällen

Åtgärder

Vansbro kommun ska verka för att persontrafiken på Västerdalsbanan kan återuppstå

Vansbro kommun ska verka för att stödja fortsatta godstransporter på Västerdalsbanan

Vansbro kommun bedriver opinionsarbete kring nödvändigheten för en framtida förlängning av Västerdalsbanan till Sälenfjällen

Vansbro kommun ska även verka för att inlandsbanan mellan Mora-Filipstad kan öppnas för trafik igen.

Mål 3

Kommunerna ska verka för ett större utbud av förnybara drivmedel.

Åtgärder

Kommunerna ska verka för ett större utbud av förnybara drivmedel, genom att se till så att det etableras minst ett tankställe för biogas i samband med att en sådan anläggning kan komma att byggas i kommunen.

Kommer det på marknaden fram fler typer av förnyelsebara drivmedel som verkar ha framtiden för sig, bör dessa också utvärderas.

Skulle marknaden snabbt öka för laddningsbara elbilar bör Fortum kontaktas för en dialog angående etablering av laddstationer framförallt för att betjäna turisttrafik i Vansbro kommun, företrädesvis vid något näringsställe.

Mål 4

Kommunerna ska verka för en utveckling av icke-fossil energiproduktion.

Åtgärder

Både kommunen och Vansbrohem bör överväga att köpa in sig i lokala vindkraftsverk om långsiktig lönsamhet kan påvisas.

Vansbro kommun stödjer initiativ som syftar till att producera biogas lokalt.

Mål 5

Kommunerna ska verka för att fjärrvärme ska kunna erbjudas fler fastigheter.

Fjärr- och Närvärme (biobränsleddad) bör kontinuerligt öka sin andel av den totala energianvändningen genom att kommunen aktivt stödjer aktörer som kan leverera Fjärr/Närvärme, samt ansluta egna fastigheter, där så är lämpligt.

Mål 6 gäller endast Malung-Sälens kommun**Förvaltningens inriktningsmål**Mål 7

Kommunerna ska använda sig av Miljöstyrningsrådet upphandlingskriterier för energieffektiv upphandling då dessa är tillämpliga.

Vansbro Kommun ska införa och använda Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier för energieffektiv upphandling då dessa är tillämpliga.

Mål 8

Kommunerna ska i den fysiska planeringen betona energihushållningen och klimatsäkerhetsaspekten.

Åtgärder

Aktiv integrering av energifrågor i översikts- och detaljplaner bör genomföras så snart det är praktiskt möjligt

Mål 9 gäller endast Malung-Sälens kommunMål 10

Kommunerna ska verka för folkbildning och upplysning om klimatfrågor.

- Energi- och klimatrådgivning som riktas till allmänheten, föreningar och företag i kommunerna finns tillgängligt i hög omfattning, genom råd om klimatvänliga energilösningar, hållbara transporter och övriga frågor som är kopplade till växthusgaser.
- Energi- och klimatrådgivaren ska samverka med andra aktörer i kommunerna för att främja energieffektivitet och klimatsmart beteende.
- Energi- och klimatrådgivaren ska stödja skolornas arbete med energi- och klimatutbildning. En verksamhetsplan tas fram årligen, där mer information finns.

Specifika målMål 11

Tillförd normalårskorrigerad energi för uppvärmning och tappvarmvatten till lokaler som ägs av den kommunala organisationen ska kontinuerligt minska.

Mål 12

Tillförd normalårskorrigerad energi för uppvärmning och tappvarmvatten till Vansbrohems fastigheter ska kontinuerligt minska.

Mål 13

Den totala elförbrukningen i den kommunala organisationen ska kontinuerligt minska.

Mål 14

Koldioxidutsläpp från den kommunala organisationens tjänsteresor med bil ska kontinuerligt minska.

Mål 15

Energiåtgång till tjänsteresor med bil i den kommunala organisationen ska kontinuerligt minska.

Mål 16

Energi genererad av solceller eller solpaneler på fastigheter som ägs av den kommunala organisationen ska kontinuerligt öka.

Åtgärder, mål 11-12

Kontinuerlig intern- och externutbildning av driftpersonal ska genomföras för att skapa bättre förutsättningar för energieffektivisering (spetskompetensens respektive bredd)

Information för att skapa bättre förutsättningar för energieffektivisering ska kontinuerligt ges brukarna av byggnaderna / hyresgästerna.

Besiktning av utvalda fastigheter med förhållande hög energianvändning, och genomföra lönsamma energieffektiviseringsåtgärder.

Utbilda driftpersonal på värmekamera

Gå igenom fastigheter med värmekamera för att dokumentera fel o brister, t.ex. värmeläckage, och åtgärda - utföres på vinterhalvåret

Teknik för vattenbesparande åtgärder, används i några lämpliga objekt som kan utvärderas, för att vid positivt utfall införa detta i större skala

Inreglering och trimmning av värmesystem bör utföras kontinuerlig för att undvika överskottsvärme i byggnader.

Ineffektiva och /eller läckande shuntgrupper i värmesystem ska ses över och åtgärdas eller bytas.

Inreglering och trimning av ventilationssystem avseende återvinning bör göras kontinuerligt, för att återvinna maximalt med värme.

s.k. Nattvandringar bör genomföras som rutin då och då för att se vad som är i drift under tider när ingen verksamhet pågår i lokalerna.

Driftstatistik ska insamlas och lagras digitalt för att man lätt ska kunna ta fram den varje månad.

Kontinuerliga träffar mellan driftledning och driftpersonal, där bl.a. energistatistik presenteras, och analyseras.

Förslagsverksamhet där alla som vistas i en specifik byggnad kan komma med förslag på energiförbättringar, ska uppmuntras

Studiebesök, seminarier och mässor som på något sätt kan främja energieffektivisering ska i lämplig omfattning besökas av driftpersonal, arbetsledning, högre chefer och politiker. Detta för att inspirera till energieffektivisering i det egna arbetet. Ska strävas efter att anordnas lokalt eller med samordnande resor, med medverkande både från Vansbro och Malung-Sälen.

Åtgärder, mål 13

Samtliga elmätare och abonnemangsform ska kontinuerligt ses över för att kontrollera att man inte betalar för större säkring än man behöver. I byggnader med flera elabonnemang bör man se över behovet av extern mätning, för att minska fasta kostnader för elen. Däremot kan det vara nödvändigt med utökning av interna mätningar.

Synliggörande av elanvändningen bör göras på utvalda objekt som t.ex. skolor, Medborgarhuset etc.. med hjälp av centralt placerade displayer, som visar energianvändningen i nutid. Detta synliggörande kan vara pedagogiskt och göra folk mer energimedvetna

Samtliga motorvärmarruttag som saknar inbyggd timer ska fasas ut. Undantag ska medges till motorvärmarruttag som betjänar s.k. utryckningsfordon.

Byt successivt ut kvicksilverlampor, glödlampor etc. som fortfarande används i Gatubelysningar, och övrig utomhusbelysning till energieffektivare alternativ. Använd LCC för att påvisa lönsamhet Vid större upphandlingar bör LED-teknik införas. Andra alternativ är inte långsiktigt hållbara

Åtgärder, mål 14-15

Resfria möten med olika typer av Web-lösningar bör främjas som alternativ till fysiska möten, som ett led i att kunna minska tjänsteresorna.

Längre tjänsteresor för politiker och tjänstemän bör om möjligt i första hand ske med kollektivtrafik.

Resepolicy bör tas fram. För att den ska användas så måste den göras känd i samtliga Avdelningar/förvaltningar

De personer som kör mest bil i tjänsten bör erbjudas utbildning i Sparsam Körning/Eco-Driving

Åtgärder, mål 16

Minst 1 Solvärme, alt. Solcellsanläggning bör installeras på lämplig plats 2011-2014

Ytterligare minst 1 Solvärme- Solcellsanläggning bör installeras på lämplig plats 2015-2020

Övriga åtgärder, ingående i fler mål

Kommunerna ska införskaffa och använda ett energiledningssystem som tas fram gemensamt av kommunerna i länet med länsstyrelsen som medfinansiär. Energiledningssystemet ska bygga på befintlig statistik i kommunerna.

Energistrategen ska prioritera omvärldsbevakning för att vara uppdaterad på vilka stödformer som finns att tillgå för investeringar i energieffektiva lösningar mm.

Statikuppföljning ska vara prioriterat, både i byggnader och VA-verksamheten. Det är viktigt att man analyserar statistiken för att bli medveten om var bristerna kan finnas.

Byggnader som inrymmer VA-verksamhet ska vara så energieffektiva som möjligt. Detta gäller främst klimatskal, uppvärmning, varmvatten och ventilation.

Driftpersonal vid VA-verksamheten ska ges möjlighet att utbilda sig i energieffektivitet

Vid inköp av ny utrustning respektive utbyte av befintlig utrustning i VA-verksamheten ska det energieffektivaste alternativet alltid väljas.

Byggnader som inrymmer VA-verksamhet ska vara så energieffektiva som möjligt. Detta gäller främst klimatskal, uppvärmning, varmvatten och ventilation.

En bilpool med miljöbilar som anställda kan hyra till självkostnadspris under tider som de normalt inte används inom verksamheten, t.ex. vid helger bör utredas.

Subventionerade buss/tågkort(Dalatrafik) som en del av anställningsförmåner bör utredas.

Kommunens VA-taxa bör ses över för att främja vattenbesparing och i förlängningen även varmvattenbesparing. I dag är taxan uppbyggd med låg rörlig kostnad (per/m3) och hög fast kostnad. Det borde vara tvärt om.

Budgeterade investeringspengar för energibesparingar, konverteringar, etc. ska nyttjas så effektivt som möjligt och användas för att växla upp olika stödformer som kan förekomma så långt som möjligt.

9. Uppföljning

Kommunens interna Energi- o Klimatarbete följs upp årligen och presenteras i en redovisning som kallas *Uppföljning av Energi o klimatplanen, med tillhörande handlingsplan*, vilken belyser kommunens insatser under året. Redovisningen sker med utgångspunkt från Energi- o Klimatplanen, och redovisad statistik som Energimyndigheten årligen kräver in som en åtgärd kopplat till Energieffektiviseringsstödet. Det nuvarande uppföljningssystemet grundas primärt på statistik som tas fram av respektive förvaltning och bolag. Här ingår bl. a uppgifter från energibolaget, de kommunala fastigheternas förvaltare och uppgifter avseende transporter inom kommunens egna verksamheter.

Den årliga redovisningen ska kunna ge underlag till att formulera nya mål och åtgärder.

Därutöver har ett antal nyckeltal tagits fram för kommunen som organisation samt kommunen som geografiskt område för att beskriva hur Vansbro kommun rör sig i förhållande till målen. Uppföljning av kommunen som geografiskt område sker bl.a. med hjälp av data från SCB och Trafikverket

I det fortsatta arbetet är det viktigt att Energi- o klimatplanen blir ett levande dokument med realistiska och genomförbara åtgärder därför bör handlingsplan med åtgärder följa det årliga budgetarbetet. På så sätt skapas ett kontinuerligt Energi- o klimatarbete som ger utrymme för utveckling och förbättring. Alla åtgärder i handlingsplanen genomförs inte samma år och det kan bli så att nya åtgärder arbetas fram. Den Politiska Energi- o Klimatarbetsgruppen som har arbetat fram Energi- o klimatplanen kommer fortsättningsvis att bli en permanent grupp. Gruppens uppgift är att ur ett helhetsperspektiv följa, stimulera och utveckla klimatarbetet i kommunen.

Förslag på tjänstemannarepresentation i Energigrupp:

Vansbrohem, Samhällsbyggnadskontoret, och ev. repr. från DAVAAB, bör representeras av vardera minst en person. Därutöver Energistrategen och Energi- o Klimatrådgivaren.

De representanter som respektive verksamhet utser till gruppen ansvarar för att driva energi- o klimatfrågorna i sina respektive organisationer.